

Mladá veda

Young Science

Modern wooden buildings in Slovakia and abroad

**Vplyv prijatých protipandemických opatrení
na mobilitu obyvateľov v Slovenskej republike**

Systemové prvky druhošancového vzdelávania

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 1, ročník 9., vydané v marci 2021

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Jar v Prešove. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

ÚČASŤ VEREJNOSTI NA ZASADNUTÍ OBEČNÉHO ZASTUPITEĽSTVA A JEHO ORGÁNOV AKO JEDNA Z FORIEM PRIAMEJ DEMOKRACIE

PUBLIC PARTICIPATION IN MEETINGS OF THE MUNICIPAL COUNCIL
AND ITS BODIES AS ONE OF THE FORMS OF DIRECT DEMOCRACY

Viktória Kráľová¹

Viktória Kráľová pôsobí ako interný doktorand na Fakulte verejnej správy univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Vo svojej dizertačnej práci sa venuje problematike miestnej samosprávy vo svetle Európskej charty miestnej samosprávy. Ako členka riešiteľského kolektívu v rámci grantového projektu s názvom „Transparentná samospráva“ sa zaoberá identifikáciou a analýzou uplatňovania princípov transparentnosti a verejnosti v teórii a praxi.

Viktória Kráľová works as an internal doctoral student at the Faculty of Public Administration of the Pavol Jozef Šafárik University in Košice. In her doctoral thesis, she focuses on the situation of local democracy in the light of European charter of local self government. As a member of the research team within the grant project entitled "Transparent self-government", she focuses her research on the identification and analysis of the application of the principles of transparency and the public in theory and practice.

Abstract

The ability of citizens to participate in the governance of public affairs is a primary component of any democratic state. The Constitution of the Slovak Republic and the relevant legal regulation provide citizens with a set of tools through which they can apply this right. In addition to the fundamental component of the principle of democracy - representative democracy, citizens have the opportunity to use the institutes of direct democracy in the administration of public affairs. In the article, we focus on forms of direct democracy at the local level, with emphasis on the undersized institute of citizen participation in the decision-making of the municipal council. Based on the assessment of sixteen local governments, we evaluate the possibilities of the citizens to influence the decisions of the municipal council/municipal board/municipal commissions through participation and speaking at their meetings. Key words: democracy, municipality, municipal council, municipal board, municipal commissions

---

¹ Adresa pracoviska: Mgr. Viktória Kráľová, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Fakulta verejnej správy, Popradská 66, 040 11, Košice
E-mail: viktoria.kralova@student.upjs.sk

Abstrakt

Možnosť občanov podieľať sa na správe vecí verejných je primárnou zložkou každého demokratického štátu. Ústava SR a príslušná právna úprava občanom poskytujú súbor nástrojov, prostredníctvom ktorých môžu toto právo uplatňovať. Popri fundamentálnej zložke princípu demokracie – zastupiteľskej demokracii, majú občania tiež pri správe vecí verejných možnosť využívať inštitúty priamej demokracie. V článku sa zameriavame na formy priamej demokracie na miestnej úrovni, pričom dôraz kladieme na poddimenzovaný inštitút účasti obyvateľov na rozhodovaní obecného zastupiteľstva. Na základe posúdenia šestnástich samospráv hodnotíme možnosti obyvateľov ovplyvňovať rozhodnutia obecného zastupiteľstva/obecnej rady/obecných komisií prostredníctvom účasti a vystúpenia na ich zasadnutí.

Kľúčové slová: demokracia, obec, obecné zastupiteľstvo, obecná rada, komisie obecného zastupiteľstva

Úvod

Princíp demokracie predstavuje esenciálnu zložku obecnej samosprávy. Z etymologického hľadiska, ale aj z pohľadu viacerých vedných disciplín, je princíp demokracie vyjadrením meritórnej idey – vlády ľudu, a to buď priamo alebo prostredníctvom svojich zástupcov. Z perspektívy vnútroštátnej právnej úpravy, kardinálne ústavné východisko účasti občanov na správe vecí verejných možno identifikovať priamo v Ústave SR (čl. 30 ods. 1), ktorá občanom priznáva právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov (Palúš a kol. 2018).

Čl. 67 ods. 1 Ústavy SR uvádza, že „*územná samospráva sa uskutočňuje na zhromaždeniach obyvateľov obce, miestnym referendom, referendom na území vyššieho územného celku, orgánmi obce alebo orgánmi vyššieho územného celku.*“ Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) následne v § 4 ods. 2 bližšie vymedzuje možnosti občanov podieľať sa na správe vecí verejných na miestnej úrovni a uvádza, že samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce orgánmi obce, miestnym referendom alebo prostredníctvom zhromaždení obyvateľov obce.

Z extenzívneho výkladu ustanovení zákona o obecnom zriadení (najmä § 3) vyplýva, že právo zúčastňovať sa na samospráve je naviazané na trvalý pobyt a nie na štátne občianstvo Slovenskej republiky. Obyvateľmi obce môžu byť okrem občanov Slovenskej republiky aj občania iných štátov, pričom musia spĺňať obligatórnu podmienku trvalého pobytu v obci. Zákon o obecnom zriadení však priznáva právo podieľať sa na samospráve obce aj iným osobám, podľa § 3 ods. 5 týmto právom disponujú subjekty, ktoré majú na území obce nehnuteľný majetok alebo v obci platia miestnu daň alebo miestny poplatok, sú v obci prihlásené na prechodný pobyt alebo majú čestné občianstvo obce. Pre úplnosť je však potrebné dodať, že zákon týmto osobám nepriznáva právo voliť a byť volený do orgánov samosprávy obce a právo hlasovať v miestnom referende (Palúš a kol. 2018).

Vzhľadom na charakter článku sa zastupiteľskej demokracii venovať nebudeme, pozornosť upriamime na priame formy demokracie na miestnej úrovni. Čiastočné taxatívne vymedzenie priamych foriem demokracie uvádza § 3 ods. 2 zákona o obecnom zriadení, na základe ktorého má obyvateľ právo hlasovať o dôležitých otázkach života a rozvoja obce

prostredníctvom miestneho referenda, zúčastňovať sa na zhromaždeniach obyvateľov obce a vyjadrovať na nich svoj názor, zúčastňovať sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva či obracať sa so svojimi podnetmi a sťažnosťami na orgány obce.

Okrem klasických foriem uskutočňovania obecnej samosprávy prostredníctvom prvkov klasickej priamej demokracie (miestne referendum, zhromaždenie obyvateľov obce, petičné právo, sťažnosti), disponujú obyvatelia obce a verejnosť súborom ďalších nástrojov, ktoré im umožňujú podieľať sa na samospráve obce – napr. možnosťou podieľať sa na činnosti obecného zastupiteľstva prostredníctvom vyjadrovania sa k materiálom, o ktorých obecné zastupiteľstvo rozhoduje alebo účasťou na zasadnutí obecného zastupiteľstva, poprípade jeho orgánov. Možnosť obyvateľov obce a verejnosti ovplyvňovať rozhodovanie obecného zastupiteľstva či starostu alebo byť účastníkmi v komisiách obecného zastupiteľstva predstavuje elementárnu súčasť princípu demokracie na miestnej úrovni. V tomto kontexte často dochádza k opomenutiu spomínanej oblasti. Poddimenzovanosť záujmu je zjavná aj zo strany zákonodarcu a samospráv, pretože neexistuje komplexnejšia právna úprava hmotného a procesného aspektu účasti daných osôb na rozhodovaní obecného zastupiteľstva. Nedostatočnými a nereflektujúcimi sú jednak rokovacie poriadky obecných zastupiteľstiev, ale aj zákon o obecnom zriadení. Absencia, respektíve nepatrnosť právnej regulácie daného inštitútu potom v praxi vykazuje množstvo problémov a prináša situácie, kedy nie je zreteľné, aký postup sa má zvoliť a aké sú adekvátne práva či povinnosti predsedajúceho a obdobne tak aj osoby, ktorá chce na zasadnutí obecného zastupiteľstva, obecnej rady či komisie prezentovať svoj názor (Alman 2018). V rámci článku sme sa zamerali na možnosť verejnosti ovplyvňovať rozhodnutia obecného zastupiteľstva a ním zriadených orgánov prostredníctvom účasti na ich zasadnutí v šesnástich vybraných samosprávach. Údaje sme čerpali zo štatútov obcí², rokovacích poriadkov/štatútov obecných zastupiteľstiev, obecných rád a komisií uvedených v zozname použitej literatúry.

Účasť verejnosti na zasadnutí obecného zastupiteľstva

Zákon o obecnom zriadení v § 3 ods. 2 priznáva obyvateľom obce právo zúčastňovať sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Predmetný zákon ďalej pri úprave rokovaní obecného zastupiteľstva v § 12 ods. 8 uvádza, že zasadnutia obecného zastupiteľstva sú zásadne verejné, okrem prípadov, kedy sú predmetom rokovania veci chránené podľa osobitných zákonov.

Zákon o obecnom zriadení v § 12 ods. 9 pripúšťa možnosť, že sa na zasadnutí zastupiteľstva obyvateľovi obce udelí slovo, právo vystúpiť na zasadnutí však nie je nárokovateľné. V tomto prípade je možné nájsť v zákone problematické disproporcie a asymetriu medzi postavením obyvateľov obce, ktorým sa slovo udeliť môže, ale nemusí, a postavením poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, poslancov Európskeho parlamentu, zástupcov vlády alebo iného štátneho orgánu, ktorým sa slovo udeliť musí, ak o to požiadajú (Palúš a kol, 2018, s. 133). Ako sme už uviedli, zákon o obecnom zriadení nevyklučuje účasť na samospráve a teda tiež možnosť udelenia slova aj inej osobe ako

---

² V rámci článku pojem „obec“ súhrne označuje obec, mesto a mestskú časť, rovnako je to v prípade obecného zastupiteľstva, obecnej rady a komisií obecného zastupiteľstva.

obyvateľovi obce, úpravu podrobností rokovaní obecného zastupiteľstva prostredníctvom rokovacieho poriadku zveruje zákon do pôsobnosti obciam.

	Udeľovanie slova verejnosti			
	Udelenie slova inej osobe	Kedykoľvek počas zasadnutia	Samostatný bod programu	Dĺžka rečnickeho času (min.)
Trnava	áno	áno	nie	bez limitu
Ružomberok	áno	áno	áno	5
Martin	nie	áno	áno	10
Poprad	nie	áno	nie	5
Pezinok	áno	áno	nie	5
Považská Bystrica	nie	nie	áno	5
Košice – Staré mesto	nie	áno	nie	3
Smižany	áno	áno	nie	bez limitu
Sabinov	nie	áno	nie	5
Nové Zámky	áno	áno	áno	5
Levice	áno	áno	áno	3
Prešov	áno	áno	áno	5
Košice - Nad Jazerom	áno	nie	áno	5
Dunajská Streda	áno	áno	áno	3
Spišská Nová Ves	áno	áno	nie	bez limitu
Zvolen	nie	áno	áno	3

Tabuľka 1 - Udeľovanie slova verejnosti na zasadnutí obecného zastupiteľstva

Zdroj: vlastné spracovanie

Možnosť udelenia slova obyvateľovi obce je upravená v rokovacom poriadku každej nami posudzovanej samosprávy. Vo vzťahu k iným osobám ako obyvateľom obce sa už úprava udelenia slova líši. V meste Martin, Poprad, Považská Bystrica, Sabinov, Zvolen a v mestskej časti Košice – Staré mesto, rokovací poriadok neupravuje možnosť udelenia slova osobe inej ako obyvateľovi.

Rozdiely medzi jednotlivými samosprávami možno nachádzať taktiež v prípade podmienok udeľovania slova obyvateľom obce/ iným osobám (ďalej len „rečník“). Rokovacie poriadky priznávajú verejnosti možnosť vystúpiť len počas zasadnutia zastupiteľstva (7 samospráv), len v samostatnom bode programu, zvyčajne označeným ako bod „rôzne“ alebo „diskusia“ (2 samosprávy) alebo v oboch uvedených prípadoch (7 samospráv). Čo sa týka úpravy náležitosti potrebných pre udelenie slova, v šiestich pozorovaných samosprávach je udelenie slova podmienené hlasovaním obecného zastupiteľstva, bez súhlasu zastupiteľstva verejnosť nemá možnosť prejsť svoj názor na zasadnutí. Súhlas obecného zastupiteľstva sa vyžaduje aj v ďalších štyroch samosprávach avšak len v prípade, ak chce rečník vystúpiť počas rokovania, v prípade samostatného bodu programu je mu slovo udelené aj bez predchádzajúceho súhlasu zastupiteľstva. Rokovací poriadok zvyšných šiestich samospráv nepodmieňuje vystúpenie verejnosti na zasadnutí, či už v priebehu rokovania alebo v samostatnom bode, hlasovaním zastupiteľstva. Z absencie takejto úpravy dedukujeme, že verejnosť môže vystúpiť kedykoľvek počas zasadnutia bez súhlasu zastupiteľstva, zvyčajne je potrebné predchádzajúce nahlásenie vystúpenia, mena, priezviska, témy vystúpenia či preukázanie totožnosti. Odlišnú úpravu udelenia slova najst' možno v rokovacom poriadku

mesta Pezinok, ktoré síce udelenie slova nepodmieňuje hlasovaním zastupiteľstva ale o udelení slova rozhoduje primátor s ohľadom na efektívnosť rozhodovania, vystúpenie verejnosti je tak závislé od subjektívneho názoru primátora, resp. predsedajúceho. Ak v tomto prípade dôjde k spornej situácii, o udelení slova rozhoduje mestské zastupiteľstvo procesným uznesením.

Vystúpenie obyvateľov na zasadnutí obecného zastupiteľstva prispieva k vyššej transparentnosti obcí vzhľadom k tomu, že umožňuje obyvateľom zapojenie sa do procesu schvaľovania rozhodnutí, ktoré zastupiteľstvo prijíma a ktoré sa ich priamo dotýkajú. Vzhľadom k tomu by mali obyvatelia disponovať dostatočným priestorom na prejavenie svojho názoru. Čo sa týka dĺžky rečnickeho času, úprava sa v jednotlivých rokovacích poriadkoch líši. Dĺžka vystúpenia je stanovená na 3 minúty v štyroch samosprávach, 5 minút v ôsmich samosprávach, 10 minút v jednej samospráve a v troch samosprávach nie je dĺžka vystúpenia časovo limitovaná. Vo väčšine prípadov však rokovacie poriadky umožňujú tento limit meniť na základe uznesenia obecného zastupiteľstva alebo rozhodnutia predsedajúceho.

Odňatie slova pri vystúpení je vo väčšine rokovacích poriadkov možné pri odchylení sa od prerokúvanej veci alebo pri prekročení limitu dĺžky vystúpenia. Rokovací poriadok mesta Martin navyše zdôrazňuje inú situáciu: *„Pri vystúpení sa obyvateľ nesmie odkloniť od témy, ktorú uviedol pri nahlasovaní sa do rozpravy, najmä nie je prípustné, aby robil reklamu politickým a komerčným aktivitám. V prípade nedodržania uvedených podmienok mu predsedajúci po predchádzajúcom upozornení odoberie slovo.“* Zo všetkých pozorovaných samospráv len rokovací poriadok mesta Pezinok a mestskej časti Košice – Nad jazerom predpokladá nevhodné správanie vystupujúcich a umožňuje odňatie slova aj pri nerešpektovaní všeobecných pravidiel správania. Vzhľadom k absencii takejto úpravy v rokovacích poriadkoch zvyšných samospráv je otázne, či by bol predsedajúci oprávnený odňať slovo rečníkovi, ktorý pri svojom prejave prekračuje rámce slušného správania. Odňatie slova je vo väčšine na subjektívnom posúdení predsedajúceho, ktorý sám rozhoduje, či rečník „hovorí k veci“ alebo nie, len v polovici samospráv rečník má právo podať voči takémuto rozhodnutiu námietku, o ktorej následne rozhodujú poslanci. V niektorých prípadoch je predsedajúceho rozhodnutie o odňatí slova konečné bez možnosti podania námietky, v meste Prešov a v mestskej časti Košice- Nad jazerom tak môže učiniť dokonca bez predchádzajúceho upozornenia.

Účasť verejnosti na zasadnutí obecnej rady

Obecné zastupiteľstvo môže na základe § 14 zákona o obecnom zriadení zriaďovať obecnú radu ako iniciatívny, výkonný a kontrolný orgán obecného zastupiteľstva, ktorý plní funkciu poradného orgánu starostu. Obecná rada je tvorená poslancami obecného zastupiteľstva volenými na celé funkčné obdobie. Spôsob jej kreácie, úlohy a priebeh zasadnutia sa riadia rokovacím poriadkom obecnej rady (ak je prijatý) alebo rokovacím poriadkom obecného zastupiteľstva.

	Zriadenie obecnej/mestskej/miestnej rady	Samostatný rokovací poriadok/štatút	Možnosť udelenia slova verejnosti
Trnava	áno	áno	nie
Ružomberok	áno	áno	nie
Martin	áno	nie	neupravené
Poprad	áno	áno	nie
Pezinok	áno	nie	neupravené
Považská Bystrica	áno	nie	neupravené
Košice – Staré mesto	nie	-	-
Smižany	áno	nie	neupravené
Sabinov	áno	nie	nie
Nové Zámky	áno	nie	nie je výslovne uvedené
Levice	áno	áno	nie
Prešov	áno	áno	nie
Košice – Nad jazerom	áno	áno	nie
Dunajská Streda	áno	áno	nie
Spišská Nová Ves	nie	-	-
Zvolen	áno	áno	áno

Tabuľka 2 - Účasť verejnosti na zasadnutí obecnej rady

Zdroj: vlastné spracovanie

Obecná rada je fakultatívnym orgánom obecného zastupiteľstva, ktorý ak je zriadený, má charakter stáleho orgánu. Obecná rada sa okrem iného zvyčajne zaoberá vecami týkajúcimi sa obce a života v obci, vecami týkajúcimi sa majetku obce, fondov a rozpočtu obce, miestnych daní a poplatkov a aj napriek tomu, že neprijíma záväzné rozhodnutia, svojimi stanoviskami a návrhmi ovplyvňuje ďalšie rozhodovanie obecného zastupiteľstva. Účasť verejnosti na zasadnutiach obecnej rady nie je zákonom upravená ako je to v prípade obecného zastupiteľstva a tak je táto úprava zverená do kompetencie samosprávy. Z šiestnástich nami pozorovaných samospráv, obecnú radu nezriadilo mestské zastupiteľstvo mesta Spišská Nová Ves a miestne zastupiteľstvo mestskej časti Košice – Staré mesto. V ôsmich samosprávach má obecná rada prijatý vlastný rokovací poriadok, v ostatných prípadoch je jej činnosť upravená rokovacím poriadkom obecného zastupiteľstva, poprípade štatútom obce. Čo sa týka účasti verejnosti na zasadnutiach obecnej rady, v ôsmich samosprávach je toto zasadnutie výslovne neverejné, v štyroch samosprávach účasť verejnosti nie je v rokovacom poriadku upravená a teda nie je možné určiť, či má verejnosť na zasadnutí možnosť ujať sa slova alebo nie. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva v Nových Zámkoch uvádza, že rokovanie mestskej rady je verejné, ak nerozhodne inak, neupravuje však možnosť udelenia slova verejnosti. Rokovací poriadok mestskej rady vo Zvolene zas pripúšťa možnosť pozvať na rokovanie mestskej rady osoby, ktoré požiadajú o vypočutie alebo účasť na rokovaní, ak s tým mestská rada vysloví súhlas hlasovaním a je tak jedinou samosprávou, ktorej rokovací poriadok vyslovne umožňuje verejnosti vystúpiť na zasadnutí mestskej rady.

Účast' verejnosti na zasadnutí komisií obecného zastupiteľstva

Na základe § 15 zákona o obecnom zriadení môže obecné zastupiteľstvo zriaďovať komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány. Je teda vecou obecného zastupiteľstva a vecnej náplne činnosti komisie, aký charakter bude na základe jeho rozhodnutia mať.

	Počet komisií	Samostatný rokovací poriadok (RP)/štatút	Komisia finančná/majetková	
			Účast' neposlancov	Možnosť udelenia slova verejnosti
Trnava	12	každá komisia vlastný RP	áno	nie je výslovne uvedené
Ružomberok	7	jeden RP pre všetky	áno	áno
Martin	11	jeden RP pre všetky	áno	nie
Poprad	6	nie	áno	neupravené
Pezinok	12	jeden RP pre všetky	áno	áno
Považská Bystrica	6	jeden RP pre všetky	áno	nie je výslovne uvedené
Košice – Staré mesto	5	jeden RP pre všetky	nie	áno
Smižany	8	nie	áno	neupravené
Sabinov	7	jeden RP pre všetky	áno	áno
Nové Zámky	8	nie	áno	nie je výslovne uvedené
Levice	14	zásady pre činnosť komisií	áno	nie je výslovne uvedené
Prešov	9	jeden RP pre všetky	áno	nie je výslovne uvedené
Košice – Nad jazerom	6	jeden RP pre všetky	áno	nie
Dunajská Streda	8	jeden RP pre všetky	áno	nie
Spišská Nová Ves	10	metodický pokyn náplne činnosti komisií	áno	neupravené
Zvolen	13	nie	áno	neupravené

Tabuľka 3 - Účast' verejnosti na zasadnutí komisií mestského zastupiteľstva

Zdroj: vlastné spracovanie

Určenie náplne práce komisie je v právomoci obecného zastupiteľstva. Zákon neupravuje, ktoré komisie má obecné zastupiteľstvo zriaďiť, je to vec úvahy. V praxi sa najčastejšie zriaďuje finančná komisia (s vecnou náplňou týkajúcou sa financovania, rozpočtu a správy majetku) a komisie, ktoré z vecného hľadiska pôsobia na jednotlivých úsekoch výkonu územnej samosprávy obce (napr. komisia pre regionálny rozvoj, pre sociálnu pomoc, životné prostredie atď.). Vzhľadom k tomu, že zákon neupravuje pravidlá pre rokovanie, je vhodné aplikovať pravidlá ustanovené v internom predpise obce – v rokovacom poriadku komisie, ktorým sa upravuje priebeh jej rokovania, uznávaniaschopnosť a počet hlasov potrebných na schválenie uznesenia komisie. Takýto rokovací poriadok by sa mal univerzálnym spôsobom vzťahovať na postup všetkých zriadených komisií. (Košičiarová 2018). V deviatich pozorovaných samosprávach bol prijatý rokovací poriadok/štatút vzťahujúci sa na všetky zriadené komisie, v Spišskej Novej Vsi bol prijatý interný predpis v podobe metodického pokynu náplne činnosti komisií, v Leviciach interný predpis v podobe zásad pre zriaďovanie, zloženie a úloh komisií mestského zastupiteľstva, v Trnave má každá komisia prijatý vlastný rokovací poriadok, v meste Poprad je činnosť komisií upravená len štatútom mesta, v obci Smižany a v meste Nové Zámky rokovacím poriadkom obecného, resp. mestského zastupiteľstva. Postavenie komisií v meste Zvolen vymedzuje štatút mesta, ktorý odkazuje na mestské zastupiteľstvo v prípade vymedzenia ich štruktúry, zloženia a úloh, v období rokov

2014 – 2018 bol prijatý rokovací poriadok komisií mestského zastupiteľstva, pre súčasné obdobie však rokovací poriadok nebol prijatý, poprípade nebol zverejnený.

Podľa § 15 ods. 2 zákona o obecnom zriadení, komisia pozostáva z poslancov a ďalších osôb zvolených obecným zastupiteľstvom. Kvantitatívny pomer členov zákon neupravuje. Vzhľadom na to, že komisia je orgánom obecného zastupiteľstva, prednostne by mala byť zložená z poslancov obecného zastupiteľstva. Zákon neupravuje žiadne osobitné požiadavky, ktoré by mala fyzická osoba, ktorá nie je poslancom, spĺňať na to, aby bola obecným zastupiteľstvom zvolená za člena komisie. Zákon neprikazuje, aby člen komisie, ktorý nie je poslancom, bol obyvateľom obce. Vzhľadom na funkciu komisií však bude najčastejším kandidátom na člena fyzická osoba, ktorá má úzky vzťah k obci, pozná podmienky života jej obyvateľov atď. Vzhľadom k špecializovanej vecnej náplni činnosti komisií nie je vylúčené, aby sa zvoleným členom stal odborník na predmetnú problematiku (Košičiarová 2018). Pri posudzovaní zloženia komisií sme sa zamerali na účasť neposlancov v komisii s vecnou náplňou financovania, rozpočtu a správy majetku, v každej posudzovanej komisii s výnimkou mestskej časti Košice – Staré mesto, je minimálne jedným z členov osoba, ktorá nie je poslancom obecného zastupiteľstva.

Udelenie slova verejnosti na zasadnutí komisie je možné v štyroch pozorovaných samosprávach, v ktorých je zasadnutie komisie verejné. V ďalších piatich samosprávach je zasadnutie komisie taktiež verejné, avšak rokovací poriadok neupravuje možnosť udelenia slova verejnosti. V troch samosprávach je zasadnutie komisie neverejné a verejnosti teda nie je poskytnutý priestor pre udelenie slova, v štyroch samosprávach to nie je možné posúdiť vzhľadom k absencii takej úpravy, ktorá by pojednávala o účasti verejnosti na zasadnutí.

Záver

Právo občanov na správu vecí verejných je podstatou každého demokratického a právneho štátu. Realizácia tohto práva nie je obmedzená len na nástroje nepriamej demokracie ako sú voľby, občan disponuje škálou iných nástrojov, prostredníctvom ktorých si môže toto právo uplatňovať aj po ustanovení zastupiteľských orgánov.

Zákon o obecnom zriadení v § 12 ods. 8 vychádza zo zásady verejnosti rokovania obecného zastupiteľstva a umožňuje tak verejnosti vykonávať kontrolu nad činnosťou volených orgánov. Zákon následne v § 12 ods. 9 priznáva poslancovi Národnej rady Slovenskej republiky, poslancovi Európskeho parlamentu, zástupcovi vlády alebo iného štátneho orgánu právny nárok na udelenie slova v rámci rokovania obecného zastupiteľstva. V tomto prípade sa črtá istá disproporcia vzhľadom k tomu, že zákon vo vzťahu k obyvateľom obce neupravuje udelenie slova ako právo, len ako možnosť. V tomto bode zákon zveruje ďalšiu úpravu vzťahujúcu sa k účasti obyvateľov na rokovaní obecného zastupiteľstva do kompetencií obce. Zákon teda oprávňuje verejnosť byť účastnou na zasadnutí obecného zastupiteľstva ale možnosť aktívne na tomto zasadnutí vystúpiť je podmienená rokovacím poriadkom obecného zastupiteľstva. Rovnako tak rokovacie poriadky upravujú aj ďalšie náležitosti vo vzťahu k udeleniu slova. Takáto samovoľná úprava môže v praxi priniesť neželané a vypäté situácie a inštitút udelenia slova na zasadnutí obecného zastupiteľstva by si tak podľa nášho názoru zaslúžil väčšiu precíznosť a pozornosť aj zo strany zákonodarcu.

V rámci článku sme sa zamerali na spôsob úpravy účasti verejnosti/udelenia slova na zasadnutí obecného zastupiteľstva a jeho orgánov v rámci šiestich samospráv. Obyvatel' má možnosť vystúpiť na zasadnutí obecného zastupiteľstva v každej nami pozorovanej samospráve, vo vzťahu k širšej verejnosti sa však už úprava líši a teda nie v každej obci má aj osoba iná ako obyvateľ právo prejavíť svoj názor. Otázne tak ostáva, či ak by takáto osoba mala záujem na zasadnutí vystúpiť, slovo by jej udelené bolo aj napriek tomu, že to rokovací poriadok výslovne neupravuje. Čo sa týka podmienok pre udelenie slova, v šiestich pozorovaných samosprávach rečník vôbec nemá možnosť vystúpiť bez predchádzajúceho súhlasu obecného zastupiteľstva. Odňatie slova je vo väčšine prípadov na subjektívnom posúdení predsedajúceho a nie vždy má rečník právo podať voči takémuto rozhodnutiu námietku, o ktorej následne rozhodujú poslanci, v niektorých prípadoch môže na základe príslušnej úpravy predsedajúci odňať slovo aj bez predchádzajúceho upozornenia rečníka.

Pri posudzovaní účasti verejnosti na zasadnutiach obecnej rady sme hodnotili situáciu v štrnástich samosprávach vzhľadom k tomu, že mestská časť Košice – Staré mesto a mesto Spišská Nová Ves obecnú radu zriadenú nemajú. Zasadnutia obecnej rady sú výslovne neverejné a obyvatelia nemajú možnosť prejavíť názor v ôsmich samosprávach, v štyroch samosprávach nie je účasť verejnosti na zasadnutí obecnej rady upravená a teda nie je možné určiť, či sa verejnosť slova ujať môže alebo nie, rokovací poriadok obecnej rady v Nových Zámkoch síce uvádza, že zasadnutie je verejné, avšak neupravuje možnosť udelenia slova a jedinou samosprávou, ktorá takúto možnosť obyvateľom priznáva, je Zvolen.

Čo sa týka komisií, ktoré zriaďuje obecné zastupiteľstvo, pozornosť sme pri hodnotení zamerali na komisiu finančnú/majetkovú, ktorú má zriadená každá z pozorovaných samospráv. Dôležitým aspektom, ktorý zabezpečuje účasť verejnosti na činnosti komisie, je členstvo osoby, ktorá nie je poslancom obecného zastupiteľstva. Táto požiadavka je naplnená v každej samospráve, okrem mestskej časti Košice – Staré mesto, kde sú členmi finančnej komisie iba poslanci miestneho zastupiteľstva. V štyroch samosprávach rokovacie poriadky umožňujú obyvateľom vystúpiť na zasadnutí komisie, v troch samosprávach je zasadnutie komisie neverejné, v štyroch samosprávach nie je účasť verejnosti na zasadnutí komisie upravená a v piatich samosprávach je zasadnutie komisie verejné, avšak inštitút udelenia slova nie je v rokovacích poriadkoch upravený.

Na základe množstva rokovacích poriadkov obecných zastupiteľstiev, obecných rád či komisií, ktoré sme pri spracovaní článku posudzovali a na základe pozorovaných nedostatkov si na záver dovoľíme sformulovať takú úpravu, ktorá by podľa nášho názoru plnohodnotne napĺňala zásadu verejnosti na rokovaní obecného zastupiteľstva. V prvom, rade, ako sme už uviedli, by hlavnú úlohu pri špecifikovaní procesu rokovania obecného zastupiteľstva mal zohrávať zákonodarca, pretože ak je táto úloha ponechaná v kompetencii obce, zásahy do zaužívaných a dlhé roky realizovaných postupov sa stretnú skôr s nevôľou a nechťou tieto zmeny realizovať. Vo vzťahu k rokovaniu obecného zastupiteľstva považujeme možnosť udelenia slova obyvateľovi obce za neodmysliteľnú súčasť rokovania obecného zastupiteľstva a úpravu tohto inštitútu za neodmysliteľnú súčasť rokovacieho poriadku každej samosprávy. Rokovacie poriadky by podľa nášho názoru mali myslieť taktiež na možnosť udelenia slova aj inej osobe ako obyvateľovi obce, v tomto prípade je možné vychádzať z § 3 ods. 5 zákona o obecnom zriadení, ustanovujúcom osoby, ktoré majú právo podieľať sa na samospráve. Ak

o slovo pri rokovaní požiada osoba iná ako obyvateľ alebo osoba iná ako tie, ktoré majú právo podieľať sa na samospráve a teda osoba, ktorá má určité záujmy v obci, slovo by jej malo byť udelené na základe predchádzajúceho hlasovania zastupiteľstva. Čo sa týka priestoru, v rámci ktorého by slovo rečníkovi malo byť udelené, v ideálnom prípade by mal mať rečník možnosť prejavit' názor počas rokovania zastupiteľstva aj v samostatnom bode programu bez predchádzajúceho súhlasu zastupiteľstva. Je však pochopiteľné, že takýto priestor nemôže byť poskytnutý väčšiemu počtu účastníkov najmä vo veľkých samosprávach. Ak teda nie je možné vystúpenie všetkých rečníkov v rámci priebehu rokovania, za prijateľnú považujeme takú úpravu, ktorá by občanom umožnila vystúpiť bez súhlasu zastupiteľstva, ak nie počas rokovania, tak aspoň v samostatnom bode programu. Čo sa týka dĺžky rečníckeho času, 5 minút s možnosťou predĺženia považujeme za vhodne stanovený časový rámec pre vystúpenie. Pri odňatí slova považujeme za vhodné širšie vymedziť okolnosti, za ktorých môže predsedajúci slovo rečníkovi odobrať. Okrem klasicky vymedzených dôvodov, ako sú odklonenie sa od témy či prekročenie limitu dĺžky vystúpenia, by bolo vhodné do rokovacích poriadkov zahrnúť napríklad prekračovanie rámcov slušného správania, čím by došlo k obmedzovaniu sporných a vypätých situácií. Za nevhodnú považujeme takú úpravu, ktorá predsedajúcemu umožní slovo odobrať na základe subjektívneho názoru, bez predchádzajúceho upozornenia a bez hlasovania zastupiteľstva. Každý rečník by mal byť vopred upozornený, mal by mať možnosť podať námietku, o ktorej by následne rozhodovalo obecné zastupiteľstvo. Vo vzťahu k obecnej rade a komisiám obecného zastupiteľstva možno v mnohých prípadoch konštatovať nedostatočnú a nejasnú úpravu. Verejnosti by podľa nášho názoru mala byť umožnená účasť a možnosť prejavu aj na rokovaníach týchto orgánov a v rámci personálneho zloženia komisií obecného zastupiteľstva by mala byť zabezpečená aj účasť osôb mimo radov poslancov obecného zastupiteľstva.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
doc. JUDr. Martin Vernarský, PhD.*

*Príspevok je súčasťou riešenia grantového projektu VVGS-2020-1416 s názvom
„Transparentná samospráva.“*

Použitá literatúra

1. ALMAN, Tomáš, 2018. Spoluúčasť obyvateľov obce a verejnosti na rozhodovaní obecného zastupiteľstva. In: *Verejná správa v súčasnom demokratickom a právnom štáte*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, s. 213. ISBN 978-80-8152-700-5.
2. KOŠIČIAROVÁ, Soňa, 2018. *Zákon o obecnom zriadení – komentár*. Bratislava: EUROKÓDEX. ISBN 978-80-8155-079-9.
3. Metodický pokyn náplne činnosti komisií zriadených pri mestskom zastupiteľstve v Spišskej Novej Vsi a mestských výborov zriadených v meste Spišská Nová Ves schválený uznesením č. 7/2019 dňa 7. 2. 2019.
4. PALÚŠ, Igor a kol., 2018. *Formy uskutočňovania obecnej samosprávy*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. ISBN 978-80-8152-663-3.
5. Rokovací poriadok finančnej komisie mestského zastupiteľstva v Trnave schválený dňa 27.03.2019.

6. Rokovací poriadok komisií mestského zastupiteľstva mesta Dunajská Streda schválený dňa 26.11.2018.
7. Rokovací poriadok komisií mestského zastupiteľstva mesta Martin schválený uznesením č. 38/09 dňa 25.04.2009 v znení neskorších dodatkov.
8. Rokovací poriadok komisií mestského zastupiteľstva mesta Prešov schválený uznesením č. č. 47/2018 zo dňa 12.12.2018.
9. Rokovací poriadok komisií mestského zastupiteľstva mesta Ružomberok schválený uznesením č. č. 6/2019 dňa 30.01.2019.
10. Rokovací poriadok komisií mestského zastupiteľstva v Považskej Bystrici schválený uznesením č. 109/2012 dňa 13. 12. 2012.
11. Rokovací poriadok komisií mestského zastupiteľstva v Sabinove schválený uznesením č. 141 dňa 25.06.2020.
12. Rokovací poriadok komisií miestneho zastupiteľstva mestskej časti Košice – Nad jazerom schválený uznesením č. 19 /2011 dňa 24.03.2011 v znení neskorších dodatkov.
13. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Dunajská Streda schválený uznesením č.240/2020/11 dňa 24.3.2020.
14. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Levice v znení neskorších dodatkov zo dňa 12.12.2019.
15. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Martin schválený uznesením č. 154/19 dňa 20.06.2019.
16. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Nové Zámky schválený uznesením č. 140/201015 dňa 20.10.2015.
17. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Pezinok schválený uznesením č. 1/2019 dňa 17.01.2019.
18. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Poprad schválený uznesením č. 39/2019 dňa 28.02.2019.
19. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Považská Bystrica schválený uznesením č. 71/2010 dňa 10. 9. 2010 v znení neskorších dodatkov.
20. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Prešov schválený uznesením č. 45/2018 dňa 12.12.2018.
21. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Ružomberok schválený uznesením č. č. 5/2019 dňa 30.01. 2019.
22. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Sabinov schválený uznesením č. 141 dňa 25.06.2020.
23. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Spišská Nová Ves schválený uznesením č. 370/2020 dňa 10. 12.2020.
24. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Trnava schválený uznesením č. 167/2019 dňa 25.6.2019.
25. Rokovací poriadok mestského zastupiteľstva mesta Zvolen schválený uznesením č. č. 33/2003 dňa 27.02. 2003 v znení neskorších dodatkov.
26. Rokovací poriadok mestskej rady mesta Dunajská Streda schválený uznesením č. 7/2018/1 dňa 26.11.2018.
27. Rokovací poriadok mestskej rady mesta Levice schválený dňa. 22.02. 2007 v znení neskorších dodatkov.
28. Rokovací poriadok mestskej rady mesta Poprad schválený uznesením č. 358/2011 dňa 7.12.2011.
29. Rokovací poriadok mestskej rady mesta Prešov schválený uznesením č. 46/2018 dňa 12.12.2018.
30. Rokovací poriadok mestskej rady mesta Ružomberok schválený uznesením č. 4/2019 dňa 30.01.2019.
31. Rokovací poriadok mestskej rady mesta Trnava schválený uznesením č. č. 22/2019 dňa 05.02.2019.
32. Rokovací poriadok mestskej rady mesta Zvolen schválený uznesením č. 19/2003 dňa 17.02.2003 v znení neskorších dodatkov.
33. Rokovací poriadok miestneho zastupiteľstva mestskej časti Košice – Nad jazerom schválený uznesením č. 260 dňa 3.9.2010 v znení neskorších dodatkov.
34. Rokovací poriadok miestneho zastupiteľstva mestskej časti Košice – Staré mesto schválený uznesením č. 56 dňa 17.06.2015 v znení neskorších dodatkov.
35. Rokovací poriadok miestnej rady mestskej časti Košice – Nad jazerom schválený uznesením č. 36 dňa 07.03.2013.
36. Rokovací poriadok obecného zastupiteľstva obce Smižany schválený uznesením č. 7/2/2018 dňa 28.12.2018.
37. Štatút a rokovací poriadok stálych komisií pri mestskom zastupiteľstve v Pezinku schválený dňa 17.01.2019.
38. Štatút komisií miestneho zastupiteľstva mestskej časti Košice – Staré mesto schválený uznesením č. 64 dňa 27.06.2019.

39. Štatút mesta Poprad schválený uznesením č. 258/2015 dňa 16.12.2015.
40. Ústava SR (č. 460/1992 Zb.).
41. Zásady pre zriaďovanie, zloženie a úlohy komisií Mestského zastupiteľstva v Leviciach schválené dňa 30.04.2015.
42. Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.